

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Pfv.I.20.312/2019/5.

A tanács tagjai: . Harter Mária a tanács elnöke

. Szabolcsi-Varga Krisztina előadó bíró

. Mocsár Attila Zsolt bíró

A felperesek: I.rendű felperes neve
I.rendű felperes
(felperesek címe)

A felperesek képviselője:

. Czirmes György ügyvéd

(ügyvéd címe)

Az alperes: alperes neve
(alperes címe)

Az alperes képviselője:

Ügyvédi Iroda

(ügyvédi iroda címe,

ügyintéző: dr. Szabó Tamás ügyvéd)

A per tárgya: végrehajtás megszüntetése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó felek:

a felperesek

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Törvényszék

6.Pf.21.045/2015/10/I.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Járásbíróság

16.P.20.455/2013/26.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felpereseket, hogy 15 napon belül egyetemlegesen fizessenek meg az alperesnek 254.000 (kétszázötvennégyezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget, valamint az államnak külön felhívásra 1.269.200 (egymillió-kétszázhatvankilencezer-kétszáz) forint feljegyzett felülvizsgálati eljárási illetéket.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A felülvizsgálat szempontjából irányadó tényállás szerint a 2006. október 18-án lakásvásárlási célra kötött kölcsönszerződés alapján az alperes 61.717,19 CHF összegben nyilvántartott 10.200.000 forint kölcsönt folyósított a felpereseknek, 420 hónap futamidőre. A felek megállapodtak abban, hogy a felperesek a kölcsönt havonta 55.741 forinttal törlesztik (amely devizában nyilvántartva 328,65 CHF). A szerződés a THM-et 5,21 %-ban jelölte meg és felsorolta a THM számítása során figyelembe nem vett költségeket is. A felperesek a kölcsönszerződés VIII/7. pontjában kijelentették, hogy a kölcsönszerződéssel kapcsolatos - így az árfolyamveszteségből eredő - kockázatokkal tisztában vannak, az ezzel kapcsolatos tájékoztatást az alperestől megkapták. A szerződéskötés napján az I. rendű felperes részletes írásbeli nyilatkozatot is tett az alperestől az árfolyamváltozással összefüggő kockázatok mibenlétéről, annak a fizetendő törlesztő részletre gyakorolt lehetséges hatásairól kapott tájékoztatásról.
- [2] Az alperes a kölcsönszerződést - a fizetési kötelezettség elmulasztása miatt - 2009 októberében felmondta, majd kérelmére a közjegyző 2011. december 19-én záradék kiállításával elrendelte a végrehajtást mindkét felperessel szemben.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

- [3] A felperesek módosított keresetükben a Pp. 369. § a) pontja alapján az ellenük folyó végrehajtások megszüntetését kérték. Érvelésük szerint a kölcsönszerződés nem jött létre, ha pedig létrejött, több okból érvénytelen. Hivatkoztak a Hpt. 213. § (1) bekezdés a), b), c) és d) pontja szerinti semmisségre, továbbá a szerződés több pontjának - a többi között a kockázatviseléséről szóló kikötés - tisztességtelenségére. Állították, továbbá, hogy az árfolyamkockázat rájuk terhelése következtében a szerződés jóerkölcsbe is ütközik.
- [4] Az alperes a kereset elutasítását kérte, azt állítva, hogy a létrejött kölcsönszerződés a hivatkozott okokból nem érvénytelen.

Az első- és másodfokú ítélet

- [5] Az elsőfokú bíróság a keresetnek helyt adó döntését azzal indokolta, hogy a kölcsönszerződés a Hpt. 213. § (1) bekezdés c) pontja alapján semmis, mert nem tartalmazza a költségnek minősülő árfolyamrést. Emellett a szerződés a megkötésekor hatályban volt 41/1997. (II.5.) Kormányrendelet (a továbbiakban: THM rendelet) 11/B. §-ába is ütközik, mert nem követhető, hogy a THM mértékének meghatározása, tekintve, hogy a kamatláb és kezelési költség mértékének együttes összege kevesebb a THM kikötött nagyságánál. A kölcsönszerződés létrejöttét és érvénytelenségét érintő egyéb hivatkozásokat az elsőfokú bíróság nem találta alaposnak.
- [6] Az alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság megváltoztató és a keresetet elutasító ítélete indokai között azt emelte ki, hogy az elsőfokú ítéletben kifejtettekkel ellentétben az árfolyamrés nem költség, így azt a szerződésnek nem kellett tartalmaznia. Az árfolyamrésre és egyoldalú szerződésmódosításra vonatkozó kikötések a 2014. évi XXXVIII. törvény (a továbbiakban: DH1 törvény) szerint tisztességtelenek, melynek jogkövetkezményét a 2014. évi XL. törvény (a továbbiakban: DH2 törvény) tartalmazza. A 2/2014. PJE határozat megállapításait idézve

rámutatott, hogy nem tartható fenn a járásbírósnak az EBH2013.G.10. számú határozatra alapított a Hpt. 213. § (1) bekezdése szerinti érvénytelenséggel kapcsolatos álláspontja. Ezen túlmenően a szerződés a THM rendeletnek megfelelően tartalmazza a THM-et, melynek részeként figyelembe vették az alperesnél alkalmazott devizaárfolyamot is.

A másodfokú bíróság kifejtette álláspontját a felperesek másodfokú eljárásban előadott - az árfolyamkockázatról szóló kikötés és a felmondás érvénytelenségével, az IMF és a Magyar Állam között létrejött szerződéssel kapcsolatos - hivatkozásait illetően, amelyeket fellebbezési ellenkérelemként értékelt. A szerződés VIII/7. pontja és a külön nyilatkozat alapján - az elsőfokú bírósággal egyezően - megállapította, hogy az adósok megkapták a szükséges és elégséges mértékű tájékoztatást, az ügylet esetleges kockázataival tisztában voltak. A felmondást megelőzően közel két évig nem törlesztettek, amire tekintettel a felhalmozódott számottevő tartozást a DH2 törvény szerinti elszámolás csak kisebb részben csökkentette, így tehát a felmondás érvénytelennek nem tekinthető. Az IMF és a Magyar Állam közötti szerződésre vonatkozó érveket a Pp. 235. § (1) bekezdése alkalmazásával nem vizsgálta, mivel azokra a felperesek az elsőfokú eljárásban nem tértek ki, továbbá elutasította a szükségtelennek ítélt tanúbizonyítási indítványukat is

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [7] A felülvizsgálattal élő felperesek a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság ítéletének hatályában fenntartását kérték. Kúriai döntésre hivatkozva hangsúlyozták, hogy nemcsak az árfolyamrés, hanem az árfolyamváltozás is költség. Amennyiben a gyakorlat nem egységes, a Ptk. szerint az adósra kedvezőbb értelmezést kell figyelembe venni, ami adott esetben a különböző árfolyamok költségként való figyelembevételét jelenti. Az ún. Elszámolási törvények alapján megállapítható, hogy a szerződés felmondásának időpontjában nem késedelembe, hanem túlfizetésben voltak, ezért a felmondás érvénytelen és a végrehajtásnak sincs jogalapja. Az elszámolást követően a végrehajtást elrendelő közjegyzőnek hivatalból kellett volna intézkednie a - részben érvénytelen összegre kiállított - záradék visszavonása iránt, a közjegyző mulasztásával ezért megsértette a Ktv. 3. §-ában foglaltakat. Álláspontjuk szerint a középárfolyamon számolt túlfizetés is megalapozza a szerződés részleges érvénytelenségét, ebből következően pedig a felmondás érvénytelenségét is.

A szerződés árfolyamváltozással, költséggel, kamattal és az egyoldalú módosítással kapcsolatos részei sértik a 93/13. EKG irányelv 5. cikk (1) bekezdését, mert a felperesek előzetesen nem kapták meg a szükséges mértékű és valós információt, holott a bankok ismerték például a HUF/CHF árfolyam adósokra hátrányos jövőbeni irányát. E körben az ítélet sérti a bíróság Pp. 163. §-ban foglalt tényállás felderítésének kötelezettségét, a Pp. 206. § szerinti okszerűség elvét, továbbá a Pp. 220. § alapján fennálló indokolási kötelezettséget. Okfejtésük szerint bizonyították, hogy a bank ismerte, de elhallgatta az árfolyamváltozások jövőbeni, adósokra hátrányos irányát: a bíróság nem vizsgálta a szerződéskötés körülményeit, továbbá azt, hogy 2008 év elején a forintkölcsön kamata kb. kétszeresére emelkedett, és nem kaptak tájékoztatást az árfolyam-ingadozási sáv 2008. február 25-én történt feloldásáról, az MNB vezetők körleveléről sem. A formális kockázatfeltáró nyilatkozat átvétele nem bizonyítja, hogy a szükséges és elegendő tájékoztatást megkapták. A nyilatkozat tartalma emellett hiányos és megtévesztő is. Megsértett jogszabályi rendelkezésként a Pp. 163. §-át, 206. §-át jelölték meg, kifogásolták továbbá az MNB egykori vezetői tanúként való meghallgatására tett indítványuk mellőzősét.

- [8] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályban tartására irányult. Megismételte az eljárás korábbi szakaszaiban kifejtett álláspontját, amely szerint az árfolyamváltozás nem minősül költségnek. A felmondás érvénytelenségét illető felülvizsgálati érvelés kapcsán az 54/2014. (XII.10.) MNB rendelet 6. § (2) bekezdésében foglaltakra hivatkozott, ami szerint az elszámolás

eredményeként is késedelmesnek kell tekinteni azt az időszakot, amely alatt a fogyasztó az eredeti szerződés alapján késedelembe esett. Végezetül hangsúlyozta: a felperesek alaptalanul állítják, hogy az árfolyamváltozás jövőbeni alakulásáról tudott, azt elhallgatta, a 6/2013. PJE határozat szerint ugyanis a tájékoztatási kötelezettség az árfolyamváltozás várható irányára nem terjedhetett ki.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [9] A felülvizsgálati kérelem nem alapos.
- [10] A Pp. 270. § (2) bekezdésében és a 275. § (3) bekezdésében foglaltak együttes értelmezéséből következően az eredményes felülvizsgálatot anyagi jogi és eljárásjogi jogszabálysértés egyaránt megalapozhatja; utóbbi azonban csak akkor, ha annak az ügy érdemi elbírálására lényeges kihatása volt. Az adott esetben a jogerős ítélet nem jogszabálysértő, a Kúria egyet ért annak helytálló indokaival is, azokat megismételni nem kívánja, a felülvizsgálati kérelemben foglalt többirányú érvelés kapcsán csupán az alábbiakra mutat rá:
- [11] A felperesek végrehajtás megszüntetésére irányuló keresetük indokaként számos körülményre hivatkoztak, amelyek közül az elsőfokú bíróság kettőt talált alaposnak. Így megállapította, hogy a kölcsönszerződésben nem tüntették fel a költségnek minősülő árfolyamrést, ami a Hpt. 213. § (1) bekezdés c) pontja szerinti semmisséget okozza, valamint a THM meghatározása során megsértették az irányadó THM rendelet 11/B. §-ában foglaltakat. A felperesek minden további hivatkozását alaptalannak ítélte.
- Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az alperes fellebbezett, a felperesek fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyására irányult.
- [12] A másodfokú bíróság érdemi döntését az alperes fellebbezése és a felpereseknek a fellebbezéssel érintett körben előadott, a fellebbezéshez kapcsolódó ellenkérelme korlátozta. A Pp. 253. § (3) bekezdése értelmében ugyanis - amennyiben az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezése nem indokolt - a másodfokú bíróság reformatórius jogkörben meghozott érdemi döntése nem terjedhet túl a fellebbezési (csatlakozó fellebbezési) kérelmen és az ahhoz kapcsolódó fellebbezési ellenkérelmen. Ezen nem változtat az a körülmény sem, hogy adott ügyben a másodfokú bíróság ítéletében részletesen kifejtette az álláspontját a felperesek által a másodfokú eljárásban tett, a fellebbezés körén túlmutató hivatkozásaival kapcsolatban. A jogerős ítélet a felpereseknek a másodfokú eljárásban előadott három észrevételét rögzítette, amelyek közül csak az IMF és Magyar Állam közötti szerződés kérdését a kereset nem is érintette. Az elsőfokú bíróság az árfolyamrésre és a THM-re vonatkozó hivatkozásokat kivéve a felperesek egyéb hivatkozásait - ideértve az árfolyamkockázatról szóló kikötéssel kapcsolatos érvelést is - nem fogadta el, ezt a döntést azonban fellebbezéssel nem támadták, aminek folytán a másodfokú eljárásban tett előadásuk értékelése - a kereset tárgyát nem képező felvetésekkel együtt - a jogerős érdemi döntés körén kívül esik.
- [13] A Pp. 270. § (2) bekezdése alapján felülvizsgálattal - a törvényben meghatározott kivételekkel - csak a másodfokon eljáró bíróságnak az ügy érdemében hozott jogerős ítéleti döntése támadható. Mindebből következően a jogerős ítéletnek a fentiek szerinti érdemi döntés körén kívül eső részeivel szemben felülvizsgálatnak nincs helye. A másodfokú bíróság érdemi döntése az árfolyamrés feltüntetésének hiányára és a THM jogszabálysértő meghatározására alapított érvénytelenség vizsgálatára terjedt ki, ezért felülvizsgálatnak is kizárólag ebben a vonatkozásban volt helye. A felülvizsgálati kérelem a THM meghatározottságával kapcsolatos döntést nem érintette, ezért a

Kúria az árfolyamrést érintő felülvizsgálati érvelésen kívül a további okfejtésekkel nem foglalkozhatott.

- [14] A perbeli deviza alapú kölcsönszerződés a DH1 törvény 1. § (1) bekezdése alapján nem vitásan a DH törvények hatálya alá tartozik. A DH1 törvény 3. §-a megdönthetetlen törvényi vélelmet állított fel a különmemű devizaárfolyamok egyedileg meg nem tárgyalt, illetve általános szerződési feltételként kikötése és alkalmazása tisztességtelensége mellett, kimondva azok semmisségét. A DH2 törvény 5. §-a alapján megállapítható, hogy a jogalkotó utólag kiküszöbölte és orvosolta a különmemű devizaárfolyamok alkalmazásáról szóló szerződési feltételeket. Ezzel a jogalkotó nemcsak a múltra, hanem a jövőre nézve, a deviza alapú fogyasztói kölcsönszerződésekkel kapcsolatos perekre is irányadóan rendezte az alkalmazandó árfolyamot. Mivel pedig ezek meghatározása törvényen alapul, e feltételek szükségképpen tisztességes általános, illetve egyedileg meg nem tárgyalt szerződési feltételt jelentenek, és szerződéses tartalmat eredményeznek [Ptk. 209. § (6) bekezdés], továbbá jogszabályba ütközőnek sem minősülnek (1/2016. PJE határozat III.1.c) pontja). A jogerős ítélet ezzel ellentétes következtetésre nem jutott - nem juthatott -, ezért nem értelmezhető a felperesek által a felülvizsgálati kérelemben ehhez kapcsolódóan megjelölt jogszabálysértés. Megjegyzi a Kúria, hogy a peradatok szerint a DH2 törvény 5. §-ban előírt elszámolási kötelezettségének az alperes eleget tett, a végrehajtások pedig a felülvizsgálat elszámolásban meghatározott nagyságú követelésre folynak.
- [15] A kifejtettekre figyelemmel a jogerős ítélet nem jogszabálysértő, ezért azt a Kúria a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Záró rész

- [16] A Kúria a Pp. 270. § (1) bekezdése értelmében alkalmazott Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte a pervesztes felpereseket az alperes ügyvédi munkadíjból álló felülvizsgálati eljárási költségének megfizetésére, amelynek mértékét - a kifejtett ügyvédi tevékenységgel arányosan - a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII.22.) IM. rendelet 3. § (1) bekezdésében foglaltakra figyelemmel, ÁFÁ-val növelten állapította meg.
- [17] A felperesek személyes illeték-feljegyzési joga folytán feljegyzett felülvizsgálati eljárási illetéket az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. tv. (Itv.) 59. § (1) bekezdésében, valamint a 74. § (3) bekezdésére figyelemmel irányadó 6/1986. (VI.26.) IM. rendelet (Kmr.) 13. § (2) bekezdésében foglaltak alapján a felperesek viselik. Az illeték mértékének a meghatározása az Itv. 50. § (1) bekezdésén alapul.
- [18] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. § (1) bekezdésének megfelelően tárgyaláson kívül bírálta el.

Budapest, 2019. november 4.

Dr. Harter Mária s.k. a tanács elnöke, dr. Szabolcsi-Varga Krisztina s.k. előadó bíró, dr. Mocsár Attila Zsolt s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

BB

bírósági ügyintéző